

Универзитет у Београду  
Факултет политичких наука  
Београд, 16. јануар 2026.

На седници Одељења за међународне студије која је одржана 9. октобра 2025. године предложена је Комисија за оцену подобности за јавну одбрану завршног рада мастер академских студија (Мастер програм Peace Security and Development/Мир, безбедност и развој) Џулија Дејвис (Julia Davies) под називом „Serbian Distrust and Disengagement with Local Civil Society: When Western-Conditioned Transitional Justice Conflicts National Identity Construction”.

Доц. др Марко Ковачевић (председник)

Доц. др Тијана Речевић (чланица)

Проф. др Филип Ејдус (ментор)

## **ИЗВЕШТАЈ**

Мастер рад Џулије Дејвиц под називом „Serbian Distrust and Disengagement with Local Civil Society: When Western-Conditioned Transitional Justice Conflicts National Identity Construction” писан је на 79 страна. Сходно Правилнику о академској честитости Факултета политичких наука, мастер теза је прошла проверу плагијата у програму Turnitin. Резултат провере је 14%, са поклапањима која се без изузетка

односе на цитате преузете у складу са академским узусима, библиографију и устаљене изразе. Рад је аутентичан и не садржи елементе плагијата.

Предмет дисертације је анализа разлога због којих у Србији постоји изражено неповерење и слабо учешће грађана у раду организација цивилног друштва, упркос њиховој дугогодишњој улози у демократизацији и подршци из међународних извора. Дисертација испитује како се кроз политички дискурс, медије и јавне наративе гради перцепција цивилног друштва као „страног“ и „западног“ актера, те како су процеси транзиционе правде, западна условљавања и спољно финансирање утицали на његову легитимност у очима јавности. Посебан фокус је на односу између конструкције српског националног идентитета, смештеног између „Истока“ и „Запада“, и делегитимизације цивилног друштва, уз примену постструктуралне теорије идентитета и анализе дискурса.

Теоријски оквир рада заснива се на постструктуралистичком приступу у међународним односима, са посебним ослоном на теорију идентитета и однос Сопство–Други. Рад полази од претпоставке да су идентитети друштвено и дискурзивно конструисани, а не дати или стабилни, те да се перцепције цивилног друштва у Србији обликују кроз однос према спољним и унутрашњим „Другима“. У теоријском смислу користи се постструктуралистичка теорија идентитета, док се методолошки примењује анализа дискурса, којом се испитују политички говори, медијски садржаји и релевантни јавни наративи. Анализа је допуњена полуструктурисаним интервјуима са актерима цивилног друштва, чиме се омогућава повезивање доминантних дискурса са искуствима и перцепцијама самих актера, као и дубље разумевање процеса делегитимизације цивилног друштва у савременом српском контексту.

У уводу (прво поглавље) кандидаткиња образлаже релевантност истраживања, полазећи од парадокса да цивилно друштво у Србији, иако дуго присутно и институционално подржано, ужива низак ниво поверења грађана. Формулише се главно истраживачко питање, а то је зашто и на који начин грађани Србије показују

неповерење и дистанцу према организацијама цивилног друштва, Ово се чини уз образложење научног и друштвеног значаја теме у контексту демократског назадовања и спорне европеизације Србије.

У другом поглављу даје се преглед релевантне литературе о цивилном друштву, са посебним освртом на његов развој у пост-социјалистичким и пост-конфликтним друштвима. Анализирају се теоријске расправе о улози цивилног друштва у демократској транзицији, као и критике западно-центричног и донаторски условљеног модела, уз посебно разматрање транзиционе правде и њених ефеката у Србији.

Треће поглавље поставља теоријски оквир рада, ослањајући се на постструктуралистичке приступе идентитету и моћи. Кроз теорију односа Сопство—Други разматра се начин на који се српски национални идентитет конструише у односу на Запад и Исток, те како се цивилно друштво позиционира као унутрашњи „Други“. Посебна пажња посвећена је вези између идентитета, сећања, транзиционе правде и политичке легитимности.

Четврто поглављу излаже се методолошки приступ истраживању. Кандидаткиња примењује квалитативну методологију, комбинујући постструктуралистичку анализу дискурса политичких и медијских садржаја са полуструктурисаним интервјуима са актерима цивилног друштва. Образлажу се избор узорка, начин прикупљања и анализе података, као и ограничења и етички аспекти истраживања.

Пето поглавље представља анализу доминантних дискурса о цивилном друштву у Србији. Испитује се како политички актери и медији конструишу цивилно друштво као страно, антисрпско и инструментализовано од Запада, кроз теме попут страног финансирања, неслагања са „националним интересима“ и транзиционе правде. Ови дискурси се повезују са ширим наративима о националном идентитету и идентитету жртве. Ово поглавље доноси и анализу перспектива самих актера цивилног друштва, засновану на интервјуима. Кандидаткиња показује како актери

перципирају сопствену позицију, притиске власти, однос грађана и изазове легитимитета, али и како покушавају да се прилагоде, одупру или редефинишу своју улогу у друштву. Посебно се истиче напетост између спољних очекивања донатора и потребе за локалним власнишвом.

У закључку кандидаткиња сумира главне налазе и истиче да неповерење према цивилном друштву у Србији није последица његовог стварног деловања, већ резултат дуготрајних и систематских процеса дискурзивне делегитимизације повезаних са идентитетском политиком и односом према Западу. Овде се кандидаткиња осврће и на нови замајац у деловању цивилног друштва у актуелном таласу студентских протеста. Све заједно, рад доприноси теоријским расправама о цивилном друштву, транзиционој правди и идентитету, нудећи ново разумевање улоге дискурса у обликовању граница демократског деловања у савременим полу-ауторитарним контекстима.

Кључни аргумент рада јесте да је неповерење и дистанцирање грађана Србије од цивилног резултат дуготрајне дискурзивне конструкције у којој се цивилно друштво представља као „страни“ и „западни“ Други, неспојив са доминантним схватањем српског националног идентитета. Кроз повезивање транзиционе правде, западне условљености и страног финансирања, политичке елите и медији успешно пребацују негативне карактеристике Запада на унутрашње проевропске актере, чиме се цивилно друштво делегитимизује као аутентичан друштвени актер. На тај начин, рад показује да је криза легитимитета цивилног друштва пре свега идентитетски и политички конструисан процес, а не одраз његове друштвене (не)релевантности или стварне удаљености од грађана.

У складу са наведеним, Комисија сматра да је кандидаткиња Џулија Дејвис у свом раду показала висок ниво разумевања теме, способност веште примене постструктуралног теоријског оквира и темељан емпиријски напор заснован на методологији анализе дискурса. Својом дисертацијом она је понудила оригиналан допринос литератури о цивилном друштву и идентитетским политика у Србији. На

основу тога, Комисија сматра да завршни рад кандидаткиње Џулије Дејвис под називом „Serbian Distrust and Disengagement with Local Civil Society: When Western-Conditioned Transitional Justice Conflicts National Identity Construction” испуњава све законом прописане услове за јавну одбрану.

Комисија:

Доц. др Марко Ковачевић (председник)

Доц. др Тијана Речевић (чланица)

Проф. др Филип Ејдус (ментор)